

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

28 päivänä marraskuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjuminen – Direktiivi 2000/35/EY – 1 artikla ja 6 artiklan 3 kohta – Soveltamisala – Kansallinen säännöstö – Euroopan unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta rahoitetut kaupalliset toimet – Soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen

Asiassa C-722/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Varsovan alueellisen tuomioistuimen kaupallisten asioiden muutoksenhakua käsittelevä 23. jaosto, Puola) on esittänyt 29.10.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.11.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k.

vastaan

Porr Polska Construction S.A.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit D. Šváby, joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, K. Jürimäe ja N. Piçarra (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Euroopan komissio, asiamiehinään K. Mifsud-Bonnici ja M. Rynkowski,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kaupallisissa toimita tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 29.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/35/EY (EYVL 2000, L 200, s. 35) johdanto-osan 13, 20 ja 22 perustelukappaleen sekä SEUT 18 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k. (jäljempänä KROL) ja Porr Polska Construction S.A. (jäljempänä Porr) ja jossa on kyse Porrin KROLille suoritettavasta sellaisen lakisääteisten viivästyskorkojen maksusta, jotka liittyvät korvaukseen KROLin näiden kahden yhtiön välillä tehdyn sopimuksen perusteella toteuttamista töistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2000/35 johdanto-osan 9, 10, 13, 16, 20 ja 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
  - ”(9) Maksamista koskevat säännöt ja käytännöt vaihtelevat eri jäsenvaltioissa, mikä haittaa sisämarkkinoiden asianmukaista toimintaa.
  - (10) Tämä on vähentänyt huomattavasti jäsenvaltioiden välisiä liiketoimia. Tämä on ristiriidassa [EUT-sopimuksen 18] artiklan kanssa, sillä yrittäjillä olisi oltava mahdollisuus käydä kauppaa kaikkialla sisämarkkinoilla sellaisin edellytyksin, ettei rajat ylittäviin toimiin liity suurempia riskejä kuin kotimaan myyntiin. Jos kotimaan kauppaan ja rajat ylittävään kauppaan sovelletaan huomattavasti keskenään erilaisia sääntöjä, kilpailu vääristyy.
-
- (13) Tämän direktiivin olisi rajoitettava maksuihin, jotka suoritetaan korvauksena kaupallisista toimita, eikä sillä säännellä kuluttajien kanssa suoritettavia toimia, muihin maksuihin liittyviä korkoja, esimerkiksi shekki- ja vekselilakien nojalla suoritettavia maksuja eikä vahingonkorvauksena suoritettavia maksuja, mukaan lukien vakuutusyhtiöitten suorittamat maksut.
-
- (16) Maksuviivästyminen on sopimusrikkomus, joka on tehty velallisen kannalta taloudellisesti houkuttelevaksi useimmissa jäsenvaltioissa alhaisen viivästyskoron ja/tai hitaan perintämenettelyn vuoksi. Päätäväinen toiminta, mukaan lukien aiheutuneiden kulujen korvaaminen velkojille, on tarpeen tämän suuntauksen kääntämiseksi ja sen varmistamiseksi, että maksuviivästyksen seuraukset ovat viivästyksiä torjuvia.
-
- (20) Maksuviivästyksen seurauksilla voi olla estävä vaikutus ainoastaan silloin, kun niihin liittyy perintämenettelyjä, jotka ovat velkojan kannalta nopeita ja tehokkaita. [EUT-]sopimuksen [18] artiklassa määrätyn syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti näiden menettelyjen olisi oltava kaikkien yhteisöön sijoittautuneiden velkojien käytettävissä.
-

- (22) Tällä direktiivillä olisi säänneltävä kaikkia kaupallisia toimia riippumatta siitä, ovatko ne yksityisten ja/tai julkisten yritysten välisiä vai yritysten ja viranomaisten välisiä, ottaen huomioon, että jälkimmäiset suorittavat yrityksille huomattavia määriä maksuja. Näin ollen direktiivillä olisi säänneltävä myös kaikkia pääsopimuksen osapuolten sekä niiden toimittajien ja alihankkijoiden välisiä kaupallisia toimia.”
- 4 Direktiivin 2000/35 1 artiklan, jonka otsikko on ”Sovellettamisala”, sanamuoto on seuraava:
”Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin.”
- 5 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 alakohdan ensimmäisen alakohdan määritelmän mukaan kaupallisen toimen käsitteellä tarkoitetaan ”yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan”.
- 6 Mainitun direktiivin 6 artiklan 3 kohdan sanamuoto on seuraava:
”Saattaessaan tätä direktiiviä kansallisen lainsäädännön osaksi jäsenvaltiot voivat jättää sen sovellettamisalan ulkopuolelle:
a) velat, joiden osalta on aloitettu maksukyvyttömyysmenettely velallista vastaan;
b) sopimukset, jotka on tehty ennen 8 päivää elokuuta 2002; ja
c) korkovaatimukset, jotka ovat suuruudeltaan alle viisi euroa.”
- 7 Direktiivi 2000/35 kumottiin kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 16.2.2011 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2011/7/EU (EUVL 2011, L 48, s. 1) sen 13 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti 16.3.2013 alkavien vaikutuksin.
- 8 Direktiivin 2011/7 12 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:
”Saattaessaan tätä direktiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöä jäsenvaltiot päättävät, jättävätkö ne sen sovellettamisalan ulkopuolelle sopimukset, jotka on tehty ennen 16 päivää maaliskuuta 2013.”
- 9 Tämän direktiivin 13 artiklan ensimmäisen kohdan toisen virkkeen mukaan direktiiviä 2000/35 sovelletaan edelleen sopimuksiin, jotka on tehty ennen 16.3.2013 ja joihin ensiksi mainittua direktiiviä ei sovelleta sen 12 artiklan 4 kohdan nojalla.

Puolan oikeus

- 10 Direktiivi 2000/35 saatettiin osaksi Puolan oikeutta kaupallisten toimien maksuajoista 12.6.2003 annetulla lailla (ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych; Dz. U. 2003, nro 139, järjestysnumero 1323; jäljempänä 12.6.2003 annettu laki), joka tuli voimaan 1.1.2004.
- 11 Tämän lain 4 §:n 3 momentin c kohdan mukaan kyseistä lakia ei sovelleta
”sopimuksiin, joiden kohteena on suoritus, joka muodostuu vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta tai palvelujen suorituksesta, joka rahoitetaan kokonaisuudessaan tai osittain varoilla, jotka ovat peräisin
– –
c) Euroopan unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta”.

- 12 Direktiivin 2011/7 saattamiseksi osaksi kansallista oikeusjärjestystä 8.3.2013 annetulla lailla (Dz. U. 2013, järjestysnumero 403) kumottiin 12.6.2003 annettu laki 28.4.2013 alkavin vaikutuksin. Siihen ei sisälly säännöksiä Euroopan unionin rakennerahastoista tai koheesiorahastosta rahoitettujen kaupallisten toimien jättämisestä sen soveltamisalan ulkopuolelle.
- 13 Tämän lain 15 §:n mukaan ennen 28.4.2013 tehtyjä kaupallisia toimia säännellään 12.6.2003 annetun lain säännöksillä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 14 Puolan valtiokonttori antoi Teerag-Asdag Polskan, joka sittemmin sulautui Porrin kanssa, tehtäväksi 10.8.2009 tehdyllä sopimuksella tienrakennushankkeen toteuttamisen rakennuttajana. Sopimuksen täyttäminen rahoitettiin osittain unionin koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla hanketta koskevan osarahoitussopimuksen perusteella.
- 15 Porr antoi 9.9.2009 tehdyllä sopimuksella KROLin tehtäväksi osan kyseisen hankkeen rakennustöiden toteuttamisesta.
- 16 Porrin piti maksaa korvaus KROLin mainittujen töiden edistymisen mukaisesti laatimien laskujen perusteella.
- 17 Lähetettyään Porrille laskut korvauksen saamiseksi toteutetuista töistä KROL lähetti Porrille 3.9.2014 laskun maksettavista koroista sekä kaksi päivää myöhemmin kehotuksen maksaa lakisääteiset viivästyskorot seitsemän päivän kuluessa maksukehotuksen vastaanottamisesta.
- 18 Koska tämä pyyntö ei tuottanut tulosta, KROL nosti kanteen Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawyssä (Varsovan kaupungin piirioikeus, Puola). Kyseinen tuomioistuin hylkäsi 25.9.2017 antamallaan tuomiolla KROLin kanteen, jossa tämä vaati mainittujen viivästyskorkojen maksamista, sillä perusteella, että sen toteuttama suoritus oli osa unionin koheesiorahaston osarahoittamaa hanketta eikä se siten kuulunut 12.6.2003 annetun lain soveltamisalaan.
- 19 KROL valitti tästä tuomiosta Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczyyn (Varsovan alueellisen tuomioistuimen kaupallisten asioiden muutoksenhakua käsittelevä 23. jaosto, Puola). Kyseisellä tuomioistuimella on epäilyksiä 12.6.2003 annetun lain yhteensoveltuvuudesta direktiivin 2000/35 kanssa, koska kyseisessä laissa jätetään sen soveltamisalan ulkopuolelle kaupalliset toimet, jotka rahoitetaan kokonaisuudessaan tai osittain unionin rakennerahastoista tai koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa tältä osin, ettei direktiivissä 2000/35 erotella kaupallisia toimia niiden rahoituslähteenä käytettyjen varojen alkuperän mukaan eikä siinä säädetä, että unionin rakennerahastoista rahoitettuja toimia olisi kohdeltava eri tavalla. Kyseinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että näiden toimien jättämisellä 12.6.2003 annetun lain soveltamisalan ulkopuolelle asetetaan mahdollisesti kyseenalaiseksi direktiivin 2000/35 tavoite torjua sisämarkkinoilla tapahtuvia maksuviivästyksiä. Se toteaa viimein, ettei KROL ollut sopimuksen tekohetkellä tietoinen siitä, että sopimus rahoitettiin osittain unionin koheesiorahastosta, eikä tämä osarahoitussopimus joka tapauksessa koskenut KROLin ja Porrin välistä sopimusta.

- 21 Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Sallitaanko unionin oikeudessa, erityisesti [direktiivin 2000/35] johdanto-osan 13, 20 ja 22 perustelukappaleessa ja SEUT 18 artiklassa, jossa ilmaistaan syrjintäkiellon periaate, mahdollisuus sulkea [12.6.2003 annetun lain] 4 §:n 3 momentin c kohdan mukaisesti pois korvaus maksuviivästyksistä sellaisten toimien osalta, jotka on rahoitettu kokonaisuudessaan tai osittain Euroopan unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

- 22 Puolan hallitus ilmoitti esillä olevan ennakkoratkaisupyynnön jättämisen jälkeen, että 12.6.2003 annettu laki, jolla suljetaan pois mahdollisuus saada korvausta maksuviivästyksistä sellaisten kaupallisten toimien osalta, jotka on rahoitettu kokonaisuudessaan tai osittain unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla, on kumottu 8.3.2013 annetulla lailla, jossa ei enää säädetä tällaisesta poissulkemisesta.
- 23 Unionin tuomioistuimen on näin ollen tutkittava, onko esitettyyn kysymykseen tarpeen vastata (ks. vastaavasti tuomio 15.7.2004, Lenz, C-315/02, EU:C:2004:446, 53 ja 54 kohta).
- 24 Käsiteltävässä asiassa on muistutettava, että direktiivin 2011/7, joka on saatettu osaksi Puolan oikeusjärjestystä 8.3.2013 annetulla lailla, 12 artiklan 4 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot päättävät, jättävätkö ne direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sopimukset, jotka on tehty ennen 16.3.2013. Kun jäsenvaltio käyttää tätä mahdollisuutta, direktiiviä 2000/35 sovelletaan direktiivin 2011/7 13 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan edelleen sopimuksiin, jotka on tehty ennen kyseistä päivää.
- 25 Tätä viimeksi mainittua säännöstä on tulkittava siten, että jäsenvaltiot voivat jättää direktiivin 2011/7 soveltamisalan ulkopuolelle maksuviivästykset, jotka liittyvät ennen 16.3.2013 tehdyn sopimuksen täyttämiseen, silloinkin, kun kyseiset viivästykset tapahtuvat mainitun päivämäärän jälkeen (tuomio 1.6.2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, 34 kohta).
- 26 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta käy kuitenkin ilmi, että 8.3.2013 annetun lain 15 §:ssä säädetään nimenomaisesti, että ennen kyseisen lain voimaantulopäivää tehdyt kaupalliset toimet kuuluvat tuohon ajankohtaan saakka sovellettavien säännösten ja muun muassa 12.6.2003 annetun lain säännösten soveltamisalaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää tällä perusteella, että koska pääasiassa kyseessä oleva sopimus tehtiin 9.9.2009, siihen sovelletaan viimeksi mainittua lakia, jolla saatettiin direktiivi 2000/35 osaksi kansallista oikeutta.
- 27 Kyseisen direktiivin säännösten tulkinta on näin ollen tarpeen, kun otetaan huomioon ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ilmaisemat epäilykset 12.6.2003 annetun lain yhteensoveltuvuudesta kyseisen direktiivin kanssa.
- 28 Esitettyyn kysymykseen on siis vastattava aineellisesti.

Asiakysymys

- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisukysymyksellään tietää lähinnä, onko direktiivin 2000/35 1 artiklaa ja 6 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan unionin rakennerahastoista ja

- koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla kokonaisuudessaan tai osittain rahoitetut kaupalliset toimet jäävät mainitussa direktiivissä taatun, maksuviivästyksen perusteella suoritettavan korvauksen ulkopuolelle.
- 30 Tältä osin on ensinnäkin muistutettava, että direktiivin 2000/35 säännöksiä sovelletaan sen 1 artiklan nojalla ”kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin”.
- 31 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 alakohdan ensimmäiseen alakohdan mukaan kaupallisen toimen käsitteellä tarkoitetaan ”yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan”. Tätä säännöstä on luettava mainitun direktiivin johdanto-osan 13 ja 22 perustelukappaleen valossa, joista ilmenee muun muassa, että samaa direktiiviä on lähinnä tarkoitus soveltaa kaikkiin maksuihin, jotka suoritetaan korvauksena kaupallisista toimista, mukaan lukien yritysten ja viranomaisten väliset kaupalliset toimet mutta lukuun ottamatta muita maksuja ja kuluttajien kanssa suoritettavia toimia.
- 32 Tästä seuraa, että direktiivin 2000/35 1 artiklassa, luettuna yhdessä sen 2 artiklan 1 alakohdan ensimmäisen alakohdan kanssa, määritetään kyseisen direktiivin soveltamisala hyvin laajasti. Kun otetaan huomioon nämä säännökset, ei vaikuta lainkaan siltä, että direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäisi kaupallinen toimi, joka rahoitetaan kokonaisuudessaan tai osittain unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla.
- 33 Toiseksi on todettava, että direktiivin 2000/35 6 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat tosin jättää tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annetun kansallisen säännösten soveltamisalan ulkopuolelle velat, joiden osalta on aloitettu maksukyvyttömyysmenettely velallista vastaan, sopimukset, jotka on tehty ennen 8.8.2002, ja korkovaatimukset, jotka ovat suuruudeltaan alle viisi euroa. Mainittua 6 artiklan 3 kohtaa on kuitenkin tulkittava suppeasti poikkeussäännöksenä direktiivin 2000/35 1 artiklassa vahvistettuun periaatteeseen, jonka mukaan direktiivin säännöksiä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin (ks. analogisesti tuomio 10.4.2014, ACI Adam ym., C-435/12, EU:C:2014:254, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Edellä esitetystä seuraa, että koska direktiivissä 2000/35 ei säädetä kaupallisten toimien, jotka rahoitetaan kokonaisuudessaan tai osittain unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla, jättämisestä kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle saatettaessa sitä osaksi kansallista oikeutta, se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa tällaisesta poissulkemisesta säädetään.
- 35 Tätä toteamusta tukee direktiivin 2000/35 tavoite, joka – kuten direktiivin johdanto-osan 9, 10 ja 20 perustelukappaleessa todetaan – on yhdenmukaistaa maksuviivästysten seurauksia varoittavan vaikutuksen antamiseksi niille, jottei kaupallisia toimia koko sisämarkkinoilla haitattaisi.
- 36 Se, että merkittävä osa kaupallisista toimista eli toimet, jotka rahoitetaan kokonaisuudessaan tai osittain unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla, jätetään direktiivissä 2000/35 säädettyjen maksuviivästysten torjuntamekanismien ulkopuolelle, johtaisi väistämättä mainittujen mekanismien tehokkaan vaikutuksen vähenemiseen myös sellaisten toimien osalta, joissa voi olla mukana eri jäsenvaltioista peräisin olevia toimijoita.
- 37 Näin ollen SEUT 18 artiklaa ei ole tarpeen tulkita tässä asiayhteydessä.
- 38 Esitettyyn kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 2000/35 1 artiklaa ja 6 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla kokonaisuudessaan tai osittain rahoitetut kaupalliset toimet jäävät mainitussa direktiivissä säädetyn, maksuviivästyksen perusteella suoritettavan korvauksen ulkopuolelle.

Oikeudenkäyntikulut

- 39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 29.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/35/EY 1 artiklaa ja 6 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan Euroopan unionin rakennerahastoista ja koheesiorahastosta peräisin olevilla varoilla kokonaisuudessaan tai osittain rahoitetut kaupalliset toimet jäävät mainitussa direktiivissä säädetyn, maksuviivästyksen perusteella suoritettavan korvauksen ulkopuolelle.

Allekirjoitukset